

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije
i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina
ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-9-5/24

Sarajevo, 11.3.2024.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

ZASTUPNIČKI DOM
DOM NARODA

 BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 11-03-2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
05/6-	50-15-	558	24

PREDMET: Dostava Izvješća o radu za 2023. godinu

Poštovani,

Na temelju članka 52. stavak (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 22/16) i članka 11. stavak (g) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 23/11), dostavljam vam Izvješće o radu za 2023. godinu na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK NEOVISNOG POVJERENSTVA

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije
i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina
ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-9-4/24

Sarajevo, 22.2.2024.

I Z V J E Š Ć E

**o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju
kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud
Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom
Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i
Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine
za 2023. godinu**

Veljača 2024. godine

S A D R Ź A J

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE	3
POGLAVLJE II. NADLEŽNOSTI NEOVISNOG POVJERENSTVA	6
POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEOVISNOG POVJERENSTVA U 2023. GODINI	7
Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Neovisnog povjerenstva	7
1. Usvajanje Izvješća o radu Neovisnog povjerenstva za 2022. godinu.....	8
2. Financijsko poslovanje Neovisnog povjerenstva.....	8
Odjeljak B. Najavljeni posjeti Neovisnog povjerenstva	9
1. Najavljeni posjet Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac od 16. 3. 2023.	9
2. Najavljeni posjet Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 20. 9. 2023.	13
Odjeljak C. Javnost rada	18
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu	18
POGLAVLJE IV. PREPORUKE.....	19

Na temelju članka 52. stavka (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) i članka 2. stavka (6) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine, Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine na 9. sjednici, održanoj 22. 2. 2024., usvojilo je i Parlamentarnoj skupštini BiH podnosi sljedeće

I Z V J E Š Ć E

o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine za 2023. godinu

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud

sukladno zakonu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Neovisno povjerenstvo) uspostavljeno je sukladno članku 41a. stavak 2. Zakona BiH o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 13/05, 53/07, 97/07, 37/09 i 100/13) kao neovisno tijelo Parlamentarne skupštine BiH.

Neovisno povjerenstvo ima pet članova koji su imenovani na mandat od pet godina odlukom Parlamentarne skupštine BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 96/15 i 50/17), i to:

1. Mile Lasić, predsjednik Neovisnog povjerenstva,
2. Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva,
3. Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva,
4. Aleksandar Faladžić, član Neovisnog povjerenstva, i
5. Vedad Gurda, član Neovisnog povjerenstva.

Navedenim članovima Neovisnog povjerenstva mandat je istekao 15. 12. 2020, te je shodno tome Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine imenovala Privremeno zajedničko povjerenstvo obaju domova Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure imenovanja članova Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Privremeno zajedničko povjerenstvo) („Službeni glasnik BiH“, broj 16/23).

Privremeno zajedničko povjerenstvo je u 2023. godini provelo natječajnu proceduru za članove Neovisnog povjerenstva te Zastupničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH dostavilo prijedlog liste kandidata za imenovanje pet članova Neovisnog povjerenstva.

Parlamentarna skupština BiH, na 7. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 7. 6. 2023., i na 6. sjednici Doma naroda, održanoj 15. 6. 2023., donijela je Odluku o imenovanju pet članova Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine. („Službeni glasnik BiH“, broj 46/23):

1. Azra Alajbegović
2. Nemanja Kovačević
3. Zlatko Brkić
4. Adis Drnda i
5. Zoran Petrović.

Na konstituirajućoj sjednici Neovisnog povjerenstva, održanoj 13. 7. 2023., izabrano je rukovodstvo Neovisnog povjerenstva. Za predsjednika Neovisnog povjerenstva izabran je Zlatko Brkić, za prvu zamjenicu predsjednika Neovisnog povjerenstva izabrana je Azra Alajbegović a za drugog zamjenika predsjednika Neovisnog povjerenstva izabran je Zoran Petrović.

Zoran Petrović, drugi zamjenik predsjednika Neovisnog povjerenstva, je dopisom, broj: 05/6-34-1-1973/23 od 13. 9. 2023., podnio ostavku na članstvo u Neovisnom povjerenstvu. Neovisno povjerenstvo je na 4. sjednici, održanoj 20. 9. 2023., razmatralo ostavku Zorana Petrovića na članstvo u Neovisnom povjerenstvu te ju je, u skladu s člankom 4. st. (3) i (4) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva („Službeni glasnik BiH“, broj 23/11), prihvatilo i dostavilo Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje i odlučivanje. Parlamentarna skupština BiH je, na 13. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 20. 11. 2023., i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 23. 11. 2023., donijela Odluku o razrješenju Zorana Petrovića dužnosti člana Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 81/23).

Neovisno povjerenstvo je neovisno u svome radu prema važećim domaćim propisima i međunarodnim pravnim instrumentima. Svi nadležni organi, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini, pravne i fizičke osobe dužni su dati Neovisnom povjerenstvu sve podatke i informacije, osigurati i dati sve materijale bitne za njegov rad te pružiti svu pomoć potrebnu za nesmetano i zakonito postupanje Neovisnog povjerenstva iz njegova djelokruga. Neovisno povjerenstvo djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, registrirane organizacije ili udruge ili bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pojedinca u Bosni i Hercegovini. Članovi Neovisnog povjerenstva rade

u sjednicama i operativno na terenu u kazneno-popravnim i drugim ustanovama na teritoriju BiH u kojima su zatvorene ili pritvorene osobe.

O pitanjima iz svoje nadležnosti Neovisno povjerenstvo donosi godišnji plan rada, finansijski plan rada, godišnje izvješće o radu, izvješće o stanju i činjenicama utvrđenim nakon posjeta i kontrole u zavodima (ustanovama), odluke, zaključke i druge akte sukladno zakonu i svojem poslovniku.

POGLAVLJE II. NADLEŽNOST NEOVISNOG POVJERENSTVA

Sukladno članku 52. stavku (1) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) te članku 10. Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva („Službeni glasnik BiH“, broj 23/11), osnovna nadležnost Neovisnog povjerenstva je praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i ostvarivanje ljudskih prava osoba koje izdržavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom BiH ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud sukladno zakonu BiH.

Neovisno povjerenstvo može pratiti rad zavoda samostalno ili u suradnji s inspektorskim i drugim nadzornim tijelima. Također, može surađivati s međunarodnim i drugim ustanovama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno zakonima i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Neovisno povjerenstvo daje preporuke nadležnim organima BiH s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise utemeljene na zakonu iz područja izvršenja kaznenih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima, nakon obavljanja posjeta dostavlja izvješća upravniku zavoda i Ministarstvu pravde BiH, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti te druge radnje iz područja neovisnog praćenja sukladno članku 52. stavku (7) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16).

Bitno je istaknuti da su, zaključno s 31. 12. 2020., svi zatvorenici i pritvorenici iz nadležnosti Suda BiH premješteni u Zavod za izvršenje kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera BiH.

S ciljem poduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera, sukladno članku 52. stavku (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16), Neovisno povjerenstvo podnosi godišnje izvješće o radu Parlamentarnoj skupštini BiH i Ministarstvu pravde BiH.

POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEOVISNOG POVJERENSTVA U 2023. GODINI

U ovom izvještajnom razdoblju Neovisno povjerenstvo realiziralo je planirane aktivnosti održavanjem sjednica Neovisnog povjerenstva kao i najavljenim posjetima Zavodu za Forenzičku psihijatriju Sokolac i Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH. Neovisno povjerenstvo je tijekom cijele 2023. godine zaprimalo pritužbe zatvorenika koje su razmatrane na sjednicama Neovisnog povjerenstva, a koje su zahtijevale pismenu korespondenciju s odgovarajućim kazneno-popravnim zavodima i nadležnim ministarstvima.

Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Neovisnog povjerenstva

Od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. Neovisno povjerenstvo održalo je 13 sjednica:

Sjednice	Datum održavanja sjednica
84. sjednica	30. 1. 2023. od 17 sati
85. sjednica	23. 2. 2023. od 17 sati
86. sjednica	16. 3. 2023. od 17 sati
87. sjednica	5. 4. 2023. od 17 sati
88. sjednica	8. 5. 2023. od 17 sati
89. sjednica	1. 6. 2023. od 17 sati
1. sjednica	13. 7. 2023. od 12 sati
2. sjednica	24. 7. 2023. od 17 sati
3. sjednica	23. 8. 2023. od 17 sati
4. sjednica	20. 9. 2023. od 17 sati
5. sjednica	13. 10. 2023. od 17 sati
6. sjednica	22. 11. 2023. od 17 sati
7. sjednica	21. 12. 2023. od 17 sati

Na ovim sjednicama Neovisno povjerenstvo razmatralo je i usvojilo ukupno 60 točaka dnevnog reda i 27 podtočaka. Obrađeno je i pripremljeno 68 akata i predmeta koji su otpremljeni na određene adrese (uprave KPZ-a, Ministarstvo pravde BiH, entitetska ministarstva pravde, određeni zatvorenici i pritvorenici u KPZ-ima i sl). Također, Neovisno povjerenstvo je u izvještajnom razdoblju razmatralo i pristigle pritužbe zatvorenika i pritvorenika iz nadležnosti ovog tijela, kojih je u izvještajnom razdoblju bilo ukupno 10, što je zahtijevalo pismenu korespondenciju sa Zavodom za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, Ministarstvom pravde BiH te zatvorenicima i pritvorenicima.

Neovisno povjerenstvo je na 7. sjednici, održanoj 21. 12. 2023., a sukladno članku 11. točka c) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva, usvojilo Plan rada Neovisnog povjerenstva za 2024. godinu.

1. Usvajanje Izvješća o radu Neovisnog povjerenstva za 2022. godinu

Neovisno povjerenstvo je na 85. sjednici, održanoj 23. 2. 2023., usvojilo i Parlamentarnoj skupštini BiH podnijelo Izvješće o radu Neovisnog povjerenstva za 2022. godinu.

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH je dopisom, broj: 01-50-1-15-7/23 od 7. 6. 2023., obavijestio ovo tijelo da je na 7. sjednici, održanoj 7. 6. 2023., usvojio Izvješće o radu Neovisnog povjerenstva za 2022. godinu.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je dopisom, broj: 02-50-6-16-6/23 od 19. 6. 2023., obavijestio ovo tijelo da je na 6. sjednici, održanoj 15. 6. 2023., usvojio Izvješće o radu Neovisnog povjerenstva za 2022. godinu.

2. Financijsko poslovanje Neovisnog povjerenstva

Odlukom Zajedničkog povjerenstva za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH o naknadama za rad u Neovisnom povjerenstvu, broj: 03/5-50-14-11-11,9/16 od 14. 6. 2016., utvrđena je naknada članovima Neovisnog povjerenstva u mjesečnom iznosu od jedne osnovice za obračun plaće zaposlenima u institucijama BiH, što iznosi 600 KM. Član Neovisnog povjerenstva ima pravo na naknadu samo ako je nazočan sjednici Neovisnog povjerenstva.

Financijski plan i program Neovisnog povjerenstva za 2024. godinu utvrđen je i jednoglasno usvojen na 2. sjednici, održanoj 24. 7. 2023:

- naknade članovima Neovisnog povjerenstva - 52.000,00 KM
- detaljni kontrolni i *ad hoc* posjeti zatvorima - 15.000,00 KM.

(Zavodu za izvršavanje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine i drugim ustanovama po potrebi).

Financijski plan i program Neovisnog povjerenstva za 2024. godinu je, sukladno Poslovniku o radu Neovisnog povjerenstva, prosljeđen Zajedničkom povjerenstvu za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH.

Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH je na 4. sjednici, održanoj 21. 9. 2023., donijelo odluku kojom se odobrava Financijski plan i program Neovisnog povjerenstva za 2024. godinu, broj: 03/5-50-14-11-4-11/23.

Odjeljak B. Najavljeni posjeti Neovisnog povjerenstva

U 2023. godini (od 1. 1. do 31. 12.) Neovisno povjerenstvo obavilo je dva najavljena posjeta: Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac i Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH.

1. Najavljeni posjet Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac od 16. 3. 2023.

Najavljeni posjet Zavodu za forenzičku psihijatriju Sokolac obavljen je 16. 3. 2023. Posjet je obavljen u sastavu: Mile Lasić, predsjednik Neovisnog povjerenstva, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Aleksandar Faladžić i Vedad Gurda, članovi Neovisnog povjerenstva, te Ivana Lovrić, tajnica Neovisnog povjerenstva.

Tijekom posjeta obavljen je razgovor s ravnateljem Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac (u daljnjem tekstu: Zavod) Đorđem Radićem, pomoćnikom ravnatelja za nemedicinske poslove Zoranom Kosorićem, načelnicom Odjela za psihotične poremećaje dr. Persom Gunjević, voditeljicom Službe za opće, pravne, kadrovske i tehničke poslove Zorom Gojković, glavnom sestrom Zavoda Milicom Tošić i službenicom za odnose s javnošću Suzanom Soldar.

Prema izjavi ravnatelja, Zavod je prva ustanova na području BiH koja, sukladno Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, osigurava odgovarajući psihijatrijski tretman osobama iz cijele BiH kojima su u kaznenom postupku izrečene mjere sigurnosti.

Zavod je u cijelosti završen i prvi pacijenti primljeni su u prosincu 2016. godine. Zavod se prostire na 7 000 m². Ukupni smještajni kapacitet Zavoda je **200** mjesta, a u trenutku posjeta Neovisnog povjerenstva u Zavodu je bilo smješteno **147** pacijenata. Nije bilo pacijenata koje je uputio Sud BiH.

Istaknuo je da je na početku Zavod imao samo 40-ak pacijenata, ali je vremenom, a i od zadnjeg posjeta Neovisnog povjerenstva, taj broj rastao.

Usporedbe radi, rukovodstvo Zavoda dalo je na uvid članovima Neovisnog povjerenstva brojno stanje pacijenata, kronološki po godinama, kako bi se uvjerali u porast broja pacijenata.

Redni broj	Mjesto	Brojno stanje pacijenata na dan 31.3.2018.	Brojno stanje pacijenata na dan 31.12.2019.	Brojno stanje pacijenata na dan 31.12.2020.	Brojno stanje pacijenata na dan 31.12.2021.	Brojno stanje pacijenata na dan 31.12.2022.
1.	Republika Srpska	51	61	73	77	75
2.	Kazneno-popravni zavod Doboj	1				
3.	Kazneno-popravni zavod Banja Luka	1			3	2
4.	Brčko Distrikt	1	2	2	3	2
5.	Župa zahumsko-hercegovačka	2				
6.	Kanton Sarajevo	1	2	2	4	2

7.	Zeničko-dobojski kanton	7	10	9	10	15
8.	Kanton Središnja Bosna	3	2	3	3	5
9.	Hercegovačko-neretvanski kanton	3	3	3	6	7
10.	Kanton 10	5	5	5	5	5
11.	Tuzlanski kanton	11	15	11	13	14
12.	Zapadno-hercegovački kanton		2	1	5	5
13.	Unsko-sanski kanton		3	1	6	7
14.	Sud BiH					1
	UKUPNO:	86	105	110	135	140

Ravnatelj je istaknuo da je ostvarena dobra suradnja s međunarodnim organizacijama, a posebno je istaknuo izuzetno dobru suradnju s Vijećem Europe, uz čiju su pomoć izrađene dvije publikacije: „Sveobuhvatno planiranje brige za forenzičke pacijente – od prijema do otpusta: Praktikum za forenzičko osoblje“ i „Protokoli za postupanje sa počiniocima kaznenih djela s duševnim smetnjama u forenzičkim ustanovama“, a u izradi je i „Protokol za postupanje s maloljetnicima“. U razgovoru s rukovodstvom Zavoda, članovi Neovisnog povjerenstva dodaknuli su se i slučaja od prije nekoliko mjeseci kada su od Zavoda, zajedno s medicinskom službom Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, inzistirali na pregledu zatvorenika Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera BiH Ediba Buljubašića, što je i učinjeno.

Načelnica Odjela za psihotične poremećaje, dr. Persa Gunjević, istaknula je kako je u stalnom radnom odnosu u Zavodu od njegovog osnivanja te sudjeluje u razvijanju institucije. U početku je Zavod imao samo jedan odjel s 40-ak pacijanata, ali je vremenom taj broj rastao. S porastom broja pacijenata otvarali su se i drugi odjeli, npr. ženski odjel. Trenutačno je zaposleno sedam psihologa i dva socijalna radnika, a dva socijalna radnika obavljaju pripravnčki staž. Svi oni rade u timovima s liječnicima. U početku, nakon prijema pacijenta, rade se vještačenja po nalogu sudova i tužiteljstava, a opserviranje traje otprilike 30 dana (ovisno o onome što piše u sudskim aktima). Njeguje se timski rad, a tim predvodi psihijatar radi ostvarivanja kontinuiteta u praćenju pacijenta. Svakih šest mjeseci sastavlja se i izvješće o stanju pacijenta.

Ravnatelj je istaknuo da je, prema ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu, predviđeno deset liječnika, a stalno su zaposlena dva specijalista psihijatra, dva po ugovoru o djelu i jedan specijalizant te dva subspecijalizanta. Ta četiri liječnika i dežuraju, što je veliko opterećenje i pritisak na normalno funkcioniranje Zavoda. U tome im često pomažu specijalizanti. Ravnatelj je istaknuo da veliki problem predstavlja nedostatak liječnika. Stalno je otvoren natječaj za njihov prijem, ali se nitko ne prijavljuje. Čak su tražili pomoć u susjednim zemljama, ali ni tu nije bilo odziva. Iz tog razloga su se odlučili za školovanje vlastitog kadra te se trenutačno školuje njih četiri koji su u obvezi nakon završetka školovanja ostati u radnom odnosu u Zavodu.

Nadalje, rukovodstvo Zavoda istaknulo je da su u više navrata, a što je i predviđeno u Godišnjem programu rada i finansijskom planu Zavoda za 2023., pisali Ministarstvu zdravstva Republike Srpske kao krovnoj instituciji o nužnosti povećanja BO dana sa 100 KM na 140 KM, a sve sukladno s porastom cijena hrane, lijekova, loživog ulja te ostalih potrepština potrebnih za nesmetano funkcioniranje Zavoda.

Također su istaknuli veliku potrebu za nabavom još jednog sanitetnog vozila. Zavod posjeduje jedno, ali je često u upotrebi kada se ukaže hitna potreba za vozilom, jer se pacijenti nerijetko prevoze u zdravstvene ustanove u Foči i Kasindolu s kojima imaju potpisane ugovore o suradnji. U tom slučaju su primorani posuđivati sanitetno vozilo od psihijatrijske bolnice Sokolac. Za donaciju sanitetnog vozila obraćali su se raznim i domaćim i međunarodnim institucijama, ali nije bilo „sluha“.

Članovi Neovisnog povjerenstva ostvarili su uvid u medicinsku dokumentaciju nekoliko nasumice odabranih pacijenata i konstatirali da je sve uredno.

Na osnovi svega navedenog Neovisno povjerenstvo daje sljedeće

P R E P O R U K E

- 1. Potrebno je stalno raditi na popuni radnih mjesta prema sistematizaciji nedostajućim stručnim kadrom: doktorima medicine, specijalistima psihijatrima, subspecijalistima forenzičke psihijatrije, kliničkim psiholozima i radno-okupacijskim terapeutima.**

- 2. Potrebno je osigurati sredstva za materijalno-tehnička ulaganja u objekt ustanove, a posebnu pazornost obratiti na način grijanja Zavoda i, po mogućnosti, izraditi suvremene sustave grijanja s manjim materijalnim troškovima te nabaviti sanitetno vozilo.**
- 3. Prilagoditi cijenu BO dana u Zavodu realnim troškovima života u sadašnjem trenutku.**

2. Najavljeni posjet Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 20. 9. 2023.

Najavljeni posjet Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljen je 20. 9. 2023. Posjet je obavljen u sastavu: Zlatko Brkić, predsjednik Neovisnog povjerenstva, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Nemanja Kovačević i Adis Drnda, članovi Neovisnog povjerenstva, te Ivana Lovrić, tajnica Neovisnog povjerenstva.

Tijekom posjeta obavljen je razgovor s upravnikom Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH Sinišom Perkovićem.

Predsjednik Neovisnog povjerenstva istaknuo je kako je posjet organiziran u skladu s Planom rada Neovisnog povjerenstva za 2023. godinu, ali i s namjerom da se novi članovi Neovisnog povjerenstva, čiji je mandat započeo u srpnju 2023. godine, upoznaju s rukovodstvom Zavoda, obiđu prostorije u Zavodu i obave razgovor sa zatvorenicima koji su pisali ovom tijelu sa željom za razgovor.

U uvodu u razgovor s članovima Neovisnog povjerenstva ravnatelj Zavoda Siniša Perković istaknuo je kako je Zavod započeo s radom 20. 7. 2020. Na početku je tu bilo samo osoblje Zavoda i stražari, potom su počeli pristizati pritvorenici, a zatim i zatvorenici koji su do 31. 12. 2020. svi prebačeni iz drugih kazneno-popravnih zavoda u BiH. Naglasio je kako je samo 30 zatvorskih policajaca došlo s iskustvom iz Pritvorske jedinice Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, a svi ostali su došli bez iskustva. Niti jedan zatvorski policajac s iskustvom, a s nižih razina vlasti, nije se prijavio na tada raspisane natječaje za prijem,

a za razlog tome ravnatelj navodi njihovu veoma nisku plaću u odnosu na entitetske zavodske stražare pa i stražare u drugim institucijama na državnoj razini. Što se tiče kadrovske popunjenosti, ravnatelj je istaknuo da je sada, tri godine nakon stavljanja u funkciju Zavoda, vrijeme za činovanje policajaca. Trenutačno je u fazi činovanje oko 150 mlađih policajaca u starije policajce. Zaposleno je oko 200 djelatnika, što je procentualno oko 95 %. I dalje je problem stalnog zapošljavanja liječnika. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta predviđena su tri liječnika, a trenutačno je zaposlen samo jedan. Na 4-5 natječaja koje je Zavod raspisivao za prijem nitko se nije javio. Naglasio je da se specijalisti angažiraju po potrebi i po ugovoru o djelu. Što se tiče ambulante u Zavodu, ona je opremljena svom potrebnom medicinskom opremom, u što su se članovi Neovisnog povjerenstva uvjerili na licu mjesta. Također, u Zavodu postoji i stomatološka ordinacija sa stalno zaposlenim stomatologom i medicinskom sestrom. Ne nedostaje tehničko medicinsko osoblje. Što se tiče odgajatelja u Zavodu, ravnatelj je istaknuo da je i dalje jedan odgajatelj na 50 zatvorenika, što smatra velikim problemom, ali trenutačno nema mogućnosti za zapošljavanje novih.

Ravnatelj je istaknuo da je ukupan smještajni kapacitet Zavoda **430** mjesta, od čega su **382** za zatvorenike, a **48** za pritvorenike. Na dan posjeta Neovisnog povjerenstva u Zavodu je bilo smješteno ukupno **249** osoba, od kojih je **46** pritvorenika i **203** zatvorenika. Što se tiče stranih državljana, brojno stanje je sljedeće: - pritvorenika je ukupno **18** (Republika Srbija 4, Republika Slovenija 1, Republika Crna Gora 2, Afganistan 4, Pakistan 1, Francuska 1, Iran 1, Turska 3 i Irak 1), pritvorenika s dvojnim državljanstvom **10** (BiH i Republika Srbija 5, BiH i Kraljevina Švedska 1, Republika Srbija i Republika Slovenija 1, BiH i Republika Hrvatska 3) i zatvorenika **6** (Pakistan 1, Republika Srbija 2, Republika Hrvatska 1 i Republika Crna Gora 2). Svi zatvorenici su smješteni u jednokrevetnim ćelijama, osim nekolicine kojima je potrebna tuđa pomoć.

Što se tiče radnog-okupacijskog tretmana i resocijalizacije zatvorenika, ravnatelj je istaknuo da je određeni broj zatvorenika angažiran u kuhinji, pekarnici i vešeraju (praonici rublja), ali da nema uvjeta za radno angažiranje svih zatvorenika koji to žele. Postoje razne sekcije u Zavodu u kojima su angažirani zatvorenici: šivanje, krojenje, rezbarska sekcija, origami sekcija i sl. Zavod ima pet radionica (hala). U jednoj je zavodski vešeraj u kojem su zaposleni zatvorenici, a ostale se iznajmljuju različitim proizvodnim tvrtkama zajedno sa zatvorenicima kao radnom snagom.

Neposrednim obilaskom Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera BiH konstatirano je sljedeće:

- Zatvorenici su smješteni u jednokrevetnim sobama od 12 četvornih metara, u kojima se nalazi krevet i ormarić za osobne stvari, stol i stolac. Sve sobe imaju velike prozore s dovoljno dnevnog svjetla, svaka soba ima sanitarni čvor, WC i kupaonicu.

- Higijenski uvjeti u sobama su dobri.

- Zavod ima kontrolnu sobu iz koje se upravlja videonadzorom, ali i sigurnosnim provjerama. Zavod je pokriven kamerama 24 sata.

- U hodnicima su postavljene telefonske govornice za zatvorenike i pritvorenike.

- Zatvorenici imaju mogućnost zadovoljavati vjerske potrebe, za što su im na raspolaganju tri različito opremljene prostorije za potrebe pravoslavnih, katoličkih i islamskih vjernika.

- Zavod ima i sedam soba za intimne posjete, u kojima su bračni krevet, dvosjed, stol i stolci i mini kuhinja s hladnjakom te kupaonica sa sanitarnim čvorom, tušem i umivaonikom. Sve je prozračno, čisto i uredno.

- Zatvorenicima je na raspolaganju sportska dvorana u kojoj imaju mogućnost igrati nogomet, košarku i odbojku. Unutra su i stolovi za stolni tenis te strunjače. Također im je na raspolaganju i trim-kabinet opremljen spravama za vježbanje.

- Zatvorenicima je na raspolaganju i knjižnica s više od 3000 naslova, kao i prostorija s 10-ak računala.

- Na raspolaganju im je i kantina, koja je solidno opremljena osnovnim živežnim namirnicama, te su cijene prehrambenih proizvoda relativno izjednačene s cijenama u prodavaonicama izvan Zavoda, s malim odstupanjima.

- Pri Disciplinskom odjelu Zavoda nalazi se i soba za usamljenje, tj. samica s krevetom, ormarom, stolom, stolcem i sanitarnim čvorom. Također, Zavod ima i gumenu sobu u kojoj zatvorenik može boraviti do 24 sata uz nadzor liječnika svakih sat vremena.

- Zavod ima i ambulantu za primarnu zdravstvenu skrb koja je veoma dobro opremljena (laboratorij, radiologija, ultrazvuk, rtg, defibrilator, oftamološka ambulanta, stomatološka ambulanta, fizioterapija, stacionar, soba za opservaciju, ljekarna).

Razgovor sa zatvorenicima

I. Zatvorenik E. B.

Za vrijeme posjeta Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH obavljen je povjerljiv razgovor sa zatvorenikom E. B., koji je u više navrata pisao Neovisnom povjerenstvu s molbom da ga se posjeti. U razgovoru s članovima Neovisnog povjerenstva zatvorenik E. B. istaknuo je da je vrlo nezadovoljan uvjetima u Zavodu, da se prema njemu ponašaju nečovječno i nehumano. Istaknuo je da je rekorder po broju dana provedenih u samici (143 dana), a najveći problem jest što su mu zadnjih deset dana u samici uklanjali madrac s kreveta od 7 do 22 sata. Smatra da to nisu smjeli jer ga je, po naredbi Suda BiH, vještačio ortoped i dijagnosticirana mu je diskopatija. Najviše krivi liječnicu koja nije dozvolila da mu se spužva vrati, iako je pet dana prije samice bio na terapiji (ketonal). Također, ističe da mu se konstantno krše ljudska prava, da mu ne daju raditi, da je tretman resocijalizacije veoma loš. U više se navrata obraćao Tužiteljstvu BiH, Sudu BiH, ombudsmanima za ljudska prava BiH i CPT-u. Obraćao se i Ministarstvu pravde BiH zahtjevom za premještaj, odnosno za vraćanje u Kazneno-popravni zavod Zenica, ali je dobio odgovor da je zahtjev preuranjen i da ga ponovi za šest mjeseci, što će uskoro i učiniti. Žali se da mu uskraćuju pravo na slanje pošiljke, traže da plati svoju pošiljku.

Nadalje, u razgovoru s članovima Neovisnog povjerenstva istaknuo je da, prilikom podnošenja zahtjeva za posjet obitelji, zatvorenici trebaju tražiti odobrenje za slobodni intimni posjet, za što on smatra, kao i većina zatvorenika, da izraz „intimni posjet“ nije primjeren za posjet majke ili brata. Također, smatra da bi trebao imati besplatnu zdravstvenu zaštitu, a ne kupovati lijekove na osnovi depozita (za novac koji nema).

II. Zatvorenik M. J.

U razgovoru s članovima Neovisnog povjerenstva zatvorenik M. J. je istaknuo kako je tretman u Zavodu veoma loš i da je bolje uvjete imao u Kazneno-popravnom zavodu Zenica, odakle je i stigao. Žali se na ponašanje zavodskih službenika (M. V. i N. P.) te ističe da uprava Zavoda nije ni upoznata sa situacijom u Zavodu. Ističe da ga svakodnevno maltretiraju, a za primjer navodi da mu je produženje posjeta obitelji, koje mu je odobrio ravnatelj, na sami dan posjeta ukinuto. Također ističe da su mu prilikom boravka u samici oduzimali madrac, iako je liječnica napisla suprotno. Ističe kako se tri godine nije posvađao ni s kim, ali kako ga konstantno omalovažavaju i prave lošu osobu od njega. Također, ističe da mu se otvaraju pisma koja piše institucijama, za što smatra da nemaju pravo. Nadalje naglašava da zatvorenici nemaju uvid u to što ima u kantini pa, prilikom naručivanja robe, pola im ne dođe.

Na osnovi navedenoga Neovisno povjerenstvo daje sljedeće

P R E P O R U K E

- 1. Potrebno je, u skladu s člankom 41. Pravilnika o odjeći i obući, prehrani, stegovnom postupku, uvjetima i načinu izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja pritvorenika i zatvorenika u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 20/05), pritvorenicima i zatvorenicima omogućiti korištenje kreveta zajedno s posteljinom za vrijeme dvosatnog popodnevno odmora.**
- 2. Nužno je kontinuirano raspisivati javne natječaje za prijem liječnika u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcije, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine predviđenih Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta.**

3. Potrebno je na obrascu na kojem zatvorenici i pritvorenici naručuju lijekove razdvojiti vitamine i suplemente od lijekova koji su na esencijalnoj listi.
4. Predlaže se Zavodu za izvršenje kaznenih sankcije, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine da razmisli o uvođenju *timer*a na telefonske govornice koje koriste zatvorenici i pritvorenici, a koji bi automatski prekidao vezu nakon isteka dozvoljenog vremena za obavljanje telefonskog razgovora, u skladu s člankom 64. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje kaznene sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 18/05, 34/05, 65/05, 36/06, 39/07, 61/07, 55/09 i 18/16).

Odjeljak C. Javnost rada

Sjednice Neovisnog povjerenstva pratili su zaposleni u Sektoru za odnose s javnošću Tajništva Parlamentarne skupštine BiH, a predsjednik Neovisnog povjerenstva je, na zahtjev predstavnika medija u BiH, davao i usmene izjave u vezi s radom Neovisnog povjerenstva.

Prema članku 17. Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva, podaci i informacije koje se prikupe prilikom kontrole te sadržaj obavljenih razgovora s osobama lišenim slobode, kao i drugim osobama koje mogu dati relevantne podatke, povjerljive su prirode.

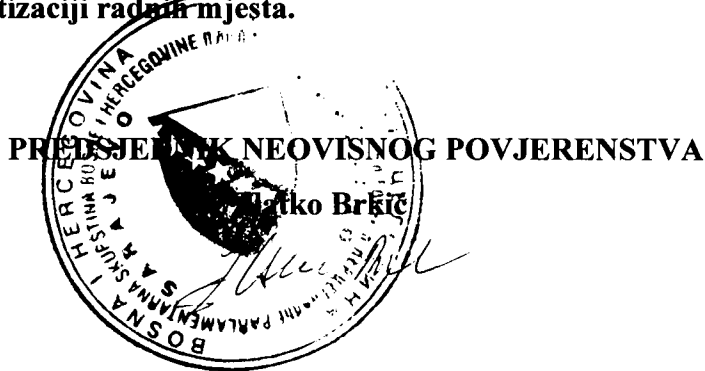
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu

Zajednička služba Tajništva Parlamentarne skupštine BiH, u skladu s člankom 24. Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva, pružala je svu administrativno-tehničku i stručnu podršku u radu Neovisnog povjerenstva. Zajednička služba osigurala je potrebne uvjete za rad Neovisnog povjerenstva angažiranjem stručnog osoblja, ali i osiguravanjem materijalno-tehničkih i drugih uvjeta za nesmetan rad.

POGLAVLJE IV. PREPORUKE

Neovisno povjerenstvo predlaže Parlamentarnoj skupštini BiH da usvoji ovo izvješće s navedenim preporukama:

1. Potrebno je osigurati dovoljan broj zavodskih čuvara srazmjeran broju zatvorenih i pritvorenih osoba u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, a sukladno zakonom propisanim standardima.
2. Potrebno je u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH kontinuirano raditi na stručnom usavršavanju svih zaposlenih osoba.
3. Nadležne institucije trebaju povećati finansijska sredstva za rad Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH kako bi se, uz ostalo, osigurala materijalna sredstva za bolje i učinkovitije funkcioniranje Zavoda.
4. Zavod za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH treba razmotriti mogućnost povećanja broja i kapaciteta radionica i sekcija, a sve u svrhu boljeg radno-okupacijskog tretmana zatvorenih i pritvorenih osoba.
5. Nužno je kontinuirano raditi na prijemu potrebnog broja liječnika u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH predviđenih Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta.

PRILOG: Tablični prikaz održanih sjednica u 2023. i nazočnost članova Neovisnog povjerenstva

**TABLIČNI PRIKAZ ODRŽANIH SJEDNICA I NAZOČNOST ČLANOVA NEOVISNOG POVJERENSTVA U
2023. GODINI**

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Neovisnog povjerenstva				
	Mile Lasić	Azra Alajbegović	Branica Spasojević	Aleksandar Faladžić	Vedad Gurda
84. sjednica 30.1.2023.		+	Opravdano odsutna	+	+
85. sjednica 23.2.2023.	+	+	+	+	+
86. sjednica 16.3.2023.	+	+	+	+	+
87. sjednica 5.4.2023.	Opravdano odsutan	+	+	+	+
88. sjednica 8.5.2023.	+	+	+	+	+
89. sjednica 1.6.2023.	Opravdano odsutan	+	+	+	+

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Neovisnog povjerenstva				
	Zlatko Brkić	Azra Alajbegović	Zoran Petrović	Adis Drnda	Nemanja Kovačević
1. sjednica 13.7.2023.	+	+	+	+	Opravdano odsutan
2. sjednica 24.7.2023.	+	+	+	+	+
3. sjednica 23.8.2023.	+	+	Odsutan	+	+
4. sjednica 20.9.2023.	+	+	Odsutan	+	+

5. sjednica 13.10.2023.	+	+	Odsutan	+	+
6. sjednica 22.11.2023.	+	+	Odsutan	+	+
7. sjednica 21.12.2023.	+	+		+	+

Napomena:

- Na temelju članka 52. stav (2) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/16) Parlamentarna skupština BiH, na 7. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 7.6.2023. i na 6. sjednici Doma naroda, održanoj 15.6.2023. donijela Odluku o imenovanju pet članova Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine. („Službeni glasnik BiH“, broj: 46/23)

- Zoran Petrović drugi zamjenik predsjednika Neovisnog povjerenstva je dopisom broj: 05/6-34-1-1973/23 od 13.9.2023. podnio ostavku na članstvo u Neovisnom povjerenstvu. Parlamentarna skupština BiH, na 13. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 20.11.2023. i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 23.11.2023. donijela Odluku o razriješenju Zorana Petrovića dužnosti člana Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 81/23).